

EDİTÖRLERDEN

Anayasa Yargısı Dergisi, anayasa hukuku ve insan hakları hukukuna ilişkin güncel gelişmeleri takip eden, anayasa yargısı alanında ulusal ve uluslararası hukukta verilmiş kararların akademik değerlendirmelerini içeren hakemli bir yayındır. Dergide, 1984'ten bu yana Anayasa Mahkemesinin kuruluş yıldönümlerinde düzenlenen sempozyum bildirilerine yer verilmektedir. Anayasa Mahkemesi bu yıl 62. kuruluş yıl dönümünü kutladı. Kuruluş yıl dönümü, Anayasa Mahkemesi Başkanı Kadir ÖZKAYA'nın açış konuşması ile başlamıştır. Bu yılki kuruluş yıl dönümü etkinliğinin “temel hak ve özgürlüklerin korunmasında yatay etki” olan teması Anayasa Yargısı Dergisi'nin de kapak konusu olarak belirlenmiştir. Bu vesileyle kuruluş yıl dönümünde sunum yapan Prof. Dr. Osman Korkut KANADOĞLU'nun “Alman Anayasa Hukuku Öğreti ve Uygulamasında Temel Hakların Yatay Etkisi (Üçüncü Taraf Etkisi)”, Prof. Dr. Osman Gökhan ANTALYA'nın “Anayasa Yargısı Metodolojisinde (12 Metodolojik İlke Işığında) Temel Hakların Yeri ve İşlevi”, Dr. Öğr. Üyesi Sibel YILMAZ COŞKUN'un “Anayasal Hakların Çatışmasında Devletin Pozitif Yükümlülükleri: Anayasa Mahkemesinin Değerlendirmesi” ve Anayasa Mahkemesi Raportörü Ayhan KILIÇ'ın “Anayasa Mahkemesi Kararlarında Yatay Etki” makalelerine de yer verilmiştir.

Bu sayımızda dokuz hakemli makale yayımlanmıştır. Makalelerin bir kısmı kapak konumuz yatay etki kavramıyla ilgilidir. Sayılarımızda kapak konularının dışında anayasa yargısı ve insan hakları hukukuna ilişkin konulara da yer verilmektedir.

Hakemli makalelerin ilki Anayasa Mahkemesi Başkanvekili Hasan Tahsin GÖKCAN'a aittir. Yazar, anayasal denetimin fonksiyonları bağlamında Anayasa Mahkemesinin hak ihlali kararlarının objektif etkisinin normatif temellerini ele almıştır. Bu çerçevede yazar, Anayasa Mahkemesi kararlarının objektif etkisinin anayasal temellerini oluşturan anayasa hükümlerine, bu hükümlere ilişkin doktrindeki görüşlere ve Anayasa Mahkemesinin içtihadına yer vermiştir. Yazar, bu çalışmasıyla Anayasa Mahkemesi kararlarının objektif etkisinin hukukun üstünlüğüne dayanan anayasal düzenin gelişimine katkısını ortaya

koymuştur.

Doç. Dr. İsmail KÖKÜSARI hakların çatışması ile hakların yatay etkisi arasındaki ilişkiyi ele almıştır. Yazar hakların çatışması kavramını bazı hak çatışması türlerini ve hak çatışmasının çözüm yöntemlerini ortaya koyarak açıklamıştır. Daha sonra yazar, temel veya anayasal hakların yatay etkisi kavramını ayrıntılarıyla ele almıştır. Bu kısımda yazar ayrıca yatay etki çeşitlerini incelemiştir. Son olarak yazar, “Hak çatışmalarının dengelenmesi yatay etkinin bir görünümü mü?” sorusunun cevabını arayarak hakların çatışması ile hakların yatay etkisi arasındaki ilişkiyi ortaya koymuştur.

Doç. Dr. Adem Ersin BAYRA devletin toplum sözleşmesindeki rolünden hareketle yatay etki kavramının düşünsel temellerini ele alarak yatay etki kavramının gelişim sürecini farklı bir bakış açısıyla incelemiştir. Yazar, yatay etki modellerini günümüzdeki örneklerinden yola çıkarak ortaya koymuş ve insan hakları olgusu karşısında devletin pozisyonunu yeniden düşünmek gerektiği kanaatine varmıştır.

Dr. Öğr. Üyesi Derya DOĞRU Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarından hareketle yatay etki kavramıyla pozitif yükümlülük doktrini arasındaki ilişkiyi ortaya koymuştur.

Dr. Öğr. Üyesi Merve Ünal AÇIKGÖZ ve Merve GÜNEŞ bireysel başvuruda başvuru geçici koruma araçlarını incelemişler; uygulamadan örnekler ile tedbir kararlarının verilmesinde yaşanan sıkıntıların nelerden kaynaklandığını tespit etmeye çalışarak çözüm önerileri sunmuştur.

Dr. Öğr. Üyesi Zeynep HAZAR yatay etki kavramını Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi sistemi bağlamında ele almıştır. Bu çerçevede yazar yatay etkinin sözleşme sistemindeki yerine değinerek taraf devletlerin koruma yükümlülüğü çerçevesinde yatay etkiyi değerlendirmiştir.

Ar. Gör. Dilara DÖNMEZKUŞ İngilizce ele aldığı makalesinde yatay etki teorisini Anayasa Mahkemesinin verdiği kararlardan hareketle ifade özgürlüğü temelinde incelemiştir.

Ar. Gör. Zeynep GÜNLER Amerikalılar Arası İnsan Hakları Komisyonunun bireysel başvurular açısından kişi bakımından yetkisini in-

celemek suretiyle Komisyona kimlerin bireysel başvuru yapabileceği hususunu açıklığa kavuşturmayı amaçlamıştır.

Elif AÇIL ulusal insan hakları kurumlarından biri olan ve böylece insan haklarını koruma ve geliştirme rolüne sahip olan Kamu Denetçiliği Kurumunun hem kendisine yapılan başvurularda hem de diğer faaliyetlerinde kullanabileceği yetkileri aracılığıyla insan haklarının yatay ihlallerini önlemedeki rolünü ortaya çıkarmıştır.

Anayasa Yargısı Dergisi yarım yüzyılı aşan Türk Anayasa Mahkemesinin birikiminin önemli bir ürünüdür. Anayasa yargısı ve insan hakları öğretisine katkı sunmak amacıyla yayın yapan dergimize katkılarınız bekliyoruz.

Okuyucuya faydalı olması dileğiyle.

Prof. Dr. Engin YILDIRIM – Prof. Dr. Yusuf Şevki HAKYEMEZ